

Nyhedsbrev fra Sjældenhedsudvalget

29. NOV. 2022

Andreas Bruun Kristensen

Syv medlemmer var fysisk mødt frem til mødet på Blåvand Fuglestation. Fra venstre Henrik Böhmer, Morten Bentzon Hansen, Andreas Bruun Kristensen, Kent Olsen (bagfra), Ole Zoltan Göller (i vinduet), Anders Odd Wulff Nielsen, Søren Haaning Nielsen. Foto: Ole Zoltan Göller.

I weekenden 19.-20. november 2022 afholdt Sjældenhedsudvalget møde på Blåvand Fuglestation. Herunder følger de største overskrifter.

Brunhovedet værbling godkendt som ny art for landet i kategori A

En fugl - tidligere godkendt som en adult hun hætteværbling (*Emberiza melanocephala*) fundet på Hønen, Fanø, 7. september 2002 (SU-rapport 2013) - blev gransket på ny og godkendt som 1K han brunhovedet værbling (*Emberiza bruniceps*). Fuglen kan aldersbestemmes til 1K, da den har friske

håndsvingfjer samt hånddækfjer med ensartede, lyse kanter. Håndsvingfjer og hånddækfjer ville på dette tidspunkt af året være mere slidte på en 2K+. På flere fotos ses, at fuglen har en eller flere gule fjer på ryggen, hvilket passer med postjuvenile fjer på han brunhovedet værling, hvor hætteværling han i postjuvenil dragt har brun ryg. Fotos kan sammenlignes med en 1K han brunhovedet værling fotograferet i [Polen 6. oktober 2022](#), der også viser enkelte gule fjer i ryggen.

Desuden har fuglen ret kraftig rygstriking, hvor både udbredelse og stribernes form ligeledes understøtter bestemmelsen til brunhovedet værling. Flere observatører kommenterede under, og umiddelbart efter, observationen, at fuglen havde en rødlig plet centralt på brystet. Denne plet er svær at konstatere på fotos, men ét foto giver indtryk af en rødlig markering på brystet. På baggrund af ovenstående karakterer vurderer Sjældenhedsudvalget, at bestemmelsen til brunhovedet værling er tilstrækkelig dokumenteret.

Collage af brunhovedet værbling, Hønen, Fanø, 7. september 2002. Fotograf: Ole Krogh/Henrik Böhmer/Jens Søgaard Hansen - Netfugls Galleri.

En fugl - oprindelig godkendt som 1K hætte-/brunhovedet værbling fundet 15. oktober 2019 ved Blåvands Huk (SU-rapport 2020) - blev også taget op til genbehandling. Fuglen har brede sorte striber på ryggen og kraftig stribning på bryst og flanker. Disse kendetegn passer med 1K brunhovedet værbling i juvenil dragt, og Sjældenhedsudvalget har vurderet, ud fra fotos og kommentarer fra Tor Olsen, der har gennemgået norske efterårsfund af hætte- og brunhovedet værbling, at dragten ligger uden for variationen hos 1K hætteværbling, som om efteråret typisk har ustribet - eller svagt stribet - underside og smalle mørke striber på ryggen. Sjældenhedsudvalget har på

denne baggrund derfor godkendt fundet som værende en 1K brunhovedet værling.

Der er tidligere godkendt syv danske fund af brunhovedet værling i kategori E, hvoraf seks af fundene er fra perioden 1966 til 1983, og det seneste fund er fra Listed, Bornholm, 10. maj 2001 (Christensen et al. 2022). Fundene fra 1966 til 1983 er fra en periode, hvor arten var almindeligt forekommende i fangenskab, og fundet i 2001 blev vurderet til at være for tidligt på foråret til, at det kunne dreje sig om en spontan forekomst, da arten først ankommer til sine nærmeste ynglepladser i det nordlige Kazakhstan omkring midten af maj (Cramp et al. 1994).

Fundene fra 2002 og 2019 er godkendt i kategori A, da ingen af fuglene viste tegn på en fortid bag tremmer. Fuglen på Fanø fra 9. september kan umiddelbart synes tidligt på efteråret, men arten forlader ynglepladserne i Kazakhstan fra ultimo juli til midten af august (Cramp et al. 1994), og der er fund i Indien i august (Ebird 2022), hvor arten overvintrer. Fundet i Blåvand 15. oktober passer fint årstidsmæssigt med et fund fra Norge af en 1K han, 22.-23. oktober 2017 og tidligere nævnte fund fra Polen.

Brunhovedet værling, Blåvands Huk, 15. oktober 2019. Fotograf: Karin Gustausen - Netfugls Galleri.

Yderligere tre nye arter godkendt for landet i 2022

En han fra "hvidskægget sanger-komplekset" fundet i mosen ved Blåvands Huk 15. maj 2022 blev godkendt som Danmarks første fund af makisanger (*Curruca subalpina*). Fuglen kaldte med sit karakteristiske snerrende kald under opholdet på Danmarks vestligste punkt, og i kombination med den laksefarvede underside var bestemmelsen ligetil. Makisanger er truffet tre gange i Sverige (juni 2003, maj 2009 og maj 2018), mens der ikke er gjort fund af arten i Norge eller Finland og - måske lidt overraskende - heller ikke i Holland.

Makisanger, Mosen, Blåvand 15. maj 2022. Fotograf: David Manstrup - Netfugls Galleri.

Blot seks dage senere, 21. maj, var der igen ny art for landet, da en wilsons stormsvale (*Oceanites oceanicus*) blev fotograferet fra et skib ca. 110 km vest for Thyborøn, hvilket er inden for Danmarks eksklusive økonomiske zone. Observatøren nåede at få fem fotos af fuglen, og disse dokumenterer afgørende kendetegn som lange ben, der stikker ud bag halen, bred hvid overgump, mørke undervinger og et lyst diagonalt bånd på overvingen, der udelukker andre stormsvalearter. Det drejer sig om blot andet fund af wilsons stormsvale i Skandinavien. Det første var en fugl indsamlet på skib vest for Svalbard, 25. november 1980. Det danske fund er desuden usædvanligt ved at

være fra maj, da arten normalt først forekommer ved de britiske øer fra juni (og frem til oktober). Det tidligste britiske fund er fra 31. maj, men der er dog fund fra april ved Irland.

Wilson's Stormsvaler, Nordsøen ca. 110 km vest for Thyborøn 21. maj 2022. Fotograf: Troels Eske Ortvad - Netfugls Galleri.

Efterårets nok største overraskelse - en gul sanger (*Setophaga petechia*) 1K - i Agger, Thy, i perioden 8.-16. oktober 2022 er også blevet godkendt. Fundet er det første i Skandinavien, mens Færøerne fik sit første fund af arten 7. oktober i år, dagen før fuglen i Agger blev opdaget. Ud fra dragtdetaljer kan det konstateres, at det er to forskellige individer. Fundet i Agger er blot andet fund for Kontinentaleuropa; det hidtil eneste blev gjort på den franske Atlanterhavskyst 30. august 2011.

Gul Sanger, Agger, 12. oktober 2022. Fotograf: Poul Holm Pedersen - Netfugls Galleri.

Med fundene af makisanger, wilsons stormsvale og gul sanger er der indtil videre i 2022 godkendt fire nye arter for landet, da et fund af en 2K+ han hvidhovedet skarveand, der rastede i Selsø, 13. februar-27. marts 2022, blev godkendt i kategori A på et [SU møde i april](#).

Revision af SU-listen

Fra og med 1. januar 2023 skal fund af hvidøjjet and (*Aythya nyroca*), amerikansk sortand (*Melanitta americana*) og brun løvsanger (*Phylloscopus fuscatus*) ikke længere behandles af Sjældenhedsudvalget.

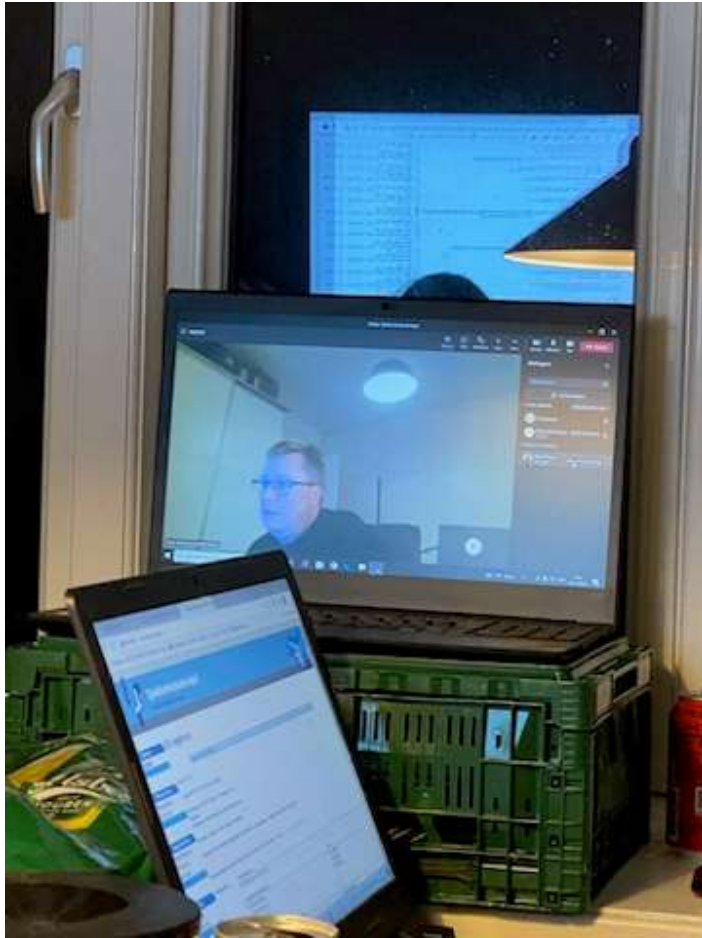
Til og med 2021 er der godkendt 69 fund af 76 fugle af hvidøjjet and. Der er fund fra alle årets måneder med en top i september og oktober. Artens forekomst er stigende i Danmark; 1980'erne (5 fund), 1990'erne (7 fund), 2000'erne (15), 2010'erne (17 fund).

Første fund af amerikansk sortand i Danmark var i 2003, og der er til og med 2021 gjort 36 fund. Arten er truffet i alle årets måneder med flest fund i perioden oktober til februar. Arten er især truffet i Nord- og Sydvestjylland samt Sjælland, mens der ingen godkendte fund er på Vestkysten mellem Vejers Strand og Hirtshals, på Fyn, Bornholm, Lolland, Falster eller Møn. Brun løvsanger blev første gang registreret i Danmark på Christiansø 22. oktober 1980. Der er til og med 2021 gjort 88 fund af arten med en markant

kulmination i oktober med hele 70 fund. De resterende fund er gjort i september (3), november (13), december (1) og januar (1). Bedste lokalitet for arten er Christiansø, der står for 32 fund, mens der er gjort 23 fund i Sydvestjylland.

Sjældenhedsudvalget har desuden revideret den regionale SU-liste. Det betyder, at SU fra og med 1. januar 2023 behandler fund af følgende arter i nævnte områder:

- Lille Stormsvaler (*Hydrobates pelagicus*), indre farvande
- Topskarv (*Phalacrocorax aristotelis*), indre farvande ekskl. DOF-Nordjylland
- Sandterne (*Gelochelidon nilotica*), uden for Jylland
- Stor hornugle (*Bubo bubo*), øerne øst for Lillebælt
- Kirkeugle (*Athene noctua*), øerne øst for Lillebælt
- Grønspætte (*Picus viridis*), øerne øst for Storebælt
- Toplærke (*Galerida cristata*), uden for DOF-Nordjylland
- Hvidhalset Fluesnapper (*Ficedula albicollis*) (hunfarvede), vest for Storebælt
- Topmejse (*Lophophanes cristatus*), øerne øst for Storebælt
- Fyrremejse (*Poecile montanus*), øerne øst for Lillebælt, DOF-Nordjylland og DOF-Nordvestjylland

To medlemmer deltog virtuelt i mødet. Her er det Rune Sø Neergaard. Derudover deltog også Troels Eske Ortvad. Foto: Ole Zoltan Göller.

Litteratur:

Christensen, J.S., T.H. Hansen, P.A.F. Rasmussen, T. Nyegaard, D.P. Eskildsen, P. Clausen, R.D. Nielsen & T. Bregnballe 2022: Systematisk oversigt over Danmarks fugle 1800-2019. – Dansk Ornitologisk Forening.
Cramp S. et al. 1994: The Birds of the Western Palearctic Vol. IX: 303-313.

SU var i gavehumør. Hele fire nye arter blevet tilføjet den danske liste, der nu er på 495 arter. Foto: Ole Zoltan Göller.